

ת"פ 60466/11/14 - מדינת ישראל נגד קוכוב טקלגרי - הובא באמצעות שב"ס

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו
ת"פ 60466-11-14 מדינת ישראל נ' טקלגרי
(עציר)
בפני כב' השופט הבכיר צבי גורפינקל
המאשימה
מדינת ישראל
ע"י ב"כ עו"ד גלית אפרתי
נגד
הנאשם
קוכוב טקלגרי - הובא באמצעות שב"ס
ע"י ב"כ עו"ד בני ברקי

הכרעת דין

הנאשם הוא בעלים של חנות לממכר תבלינים ברחוב הגר"א בתל אביב.

החנות איננה נמצאת על הרחוב עצמו, אלא מתוך הרחוב יש סמטה באורך כשני מטרים וברחוב של כ-1.25 מ' המובילה לכניסה לחנות. בין הסמטה לרחוב יש שער מסורגים שניתן לסגור אותו, אולם הוא פתוח בדרך כלל, ופתח החנות בתוך הסמטה מוגן בדלת ברזל שניתן לנעול אותה מבפנים.

ביום 11.11.14 בשעה 05:00 לפנות בוקר שהה הנאשם בחנות יחד עם חמישה חברים נוספים, והחבורה שיחקה בקלפים. אותה עת הגיע אל החנות יאמאן מנגאש זריסנאי - המנוח.

המנוח היה שתוי ודפק בחוזקה על דלת החנות. הנאשם סירב לפתוח את הדלת והעיר למנוח על החבטות שהוא חובט בדלת. המנוח לא עזב את המקום והנאשם פתח את הדלת.

הנאשם עמד מול המנוח, המנוח תפסו בחולצתו ואמר לו לבוא איתו החוצה, שם "יראה לו" והנאשם, מצדו, דחף את המנוח מפתח החנות אל הסמטה.

בהגיעו לקצה הסמטה בפנייה לרחוב, הרים המנוח אבן ונופף בה באיום לעומת הנאשם. הנאשם, מצדו, נטל לידי גזע של עץ שארכו כמטר ועוביו כ-9 ס"מ, ובאותה עת חבריו של הנאשם יצאו מהחנות והפרידו בין המנוח לנאשם בכך שאחד מהם תפס את הנאשם כדי להרחיקו מהמקום וחבר אחר תפס את המנוח ודחף אותו מהסמטה אל הרחוב.

המנוח ניסה להשתחרר ולחזור אל הסמטה ועוברי אורח החלו להתקהל בחוץ. בזמן זה יצא הנאשם מהחנות ונעמד בפתח הסמטה הקרובה לרחוב כשבידיו גזע עץ וצפה במתרחש. המנוח הצליח להשתחרר מהאחיזה שאחזו בו וחזר בריצה לכיוון הנאשם, שעמד בפתח הסמטה, ואז הרים הנאשם את גזע העץ והלם באמצעותו בראשו של המנוח.

כתוצאה מכך, נגרמו למנוח חבלות בראשו, הוא התמוטט ונפל ארצה מחוסר הכרה, הובהל לבית חולים וכעבור יומיים

נפטר עקב חבלת ראש.

בגין זאת מיוחסת לנאשם עבירת הריגה לפי סעיף 298 לחוק העונשין, התשל"ז - 1977.

מרבית העובדות הכלולות בכתב האישום נלקחו מתוך הודעותיו של הנאשם בחקירה והשחזור שערך, וכן מדו"חות החוקרים ולוחות תצלומים שערכו במקום, ולפיכך, אין, למעשה, מחלוקת עובדתית על העובדות המפורטות בכתב האישום.

טענותיו של הנאשם הן כי עומדת לו טענה של הגנה עצמית וכן טוען כי לא הוכח היסוד הנפשי הדרוש לצורך הרשעה בעבירת הריגה.

הדין מתרכז אפוא בשתי טענות ההגנה שהעלה הנאשם.

סעיף 34' לחוק העונשין הדין בטענה של הגנה עצמית קובע: **"לא יישא אדם באחריות פלילית למעשה שהיה דרוש באופן מיידי כדי להדוף תקיפה שלא כדין שנשקפה ממנה סכנה מוחשית של פגיעה בחייו, בחירותו, בגופו או ברכושו, שלו או של זולתו, ואולם אין אדם פועל מתוך הגנה עצמית מקום שהביא בהתנהגותו הפסולה לתקיפה תוך שהוא צופה מראש את אפשרות התפתחות הדברים"**.

בע"פ 4191/05, **ארנולד אלטגאוז נ' מדינת ישראל**, נקבע, כי קיימים שישה תנאים שרק בהתקיימם עומדת לנאשם טענה של הגנה עצמית:

התנאי הראשון הוא כי התקיפה בוצעה שלא כדין, התנאי השני הוא תנאי הסכנה, כאשר מדובר בסכנה מוחשית של פגיעה בחיים ואין די בסכנה שהסתברות התממשותה ערטילאית גרידא, התנאי השלישי הוא תנאי המיידיות כאשר מעשה ההתגוננות דרוש באופן מיידי כדי להדוף את התקיפה, התנאי הרביעי הוא שאדם לא נכנס למצב בהתנהגות פסולה, התנאי החמישי הוא תנאי הנחיצות, כאשר נדרש שלא ניתן היה להדוף את התקיפה בדרך אחרת פוגענית פחות בתוקף.

תנאי הנחיצות כולל בתוכו הן את הנחיצות האיכותית, דהיינו, שבפני העושה לא עמדו אלטרנטיבות אחרות, והן את הנחיצות הכמותית, דהיינו, שהעושה לא יכול היה לנקוט בכוח מועט יותר. התנאי השישי הוא תנאי הפרופורציה כאשר נדרש יחס ראוי בין הנזק הצפוי לפעולת המגן, לנזק שהיה צפוי מהתקיפה.

על תנאים אלה חזר בית המשפט העליון גם בע"פ 5373/12, **פנחס אבו-רמאד נ' מדינת ישראל**, וכן בע"פ 3490/13, **סורי איברהים נ' מדינת ישראל**. בפסק דין זה נקבע, כי אחד ממרכיביה העיקריים של דרישת הנחיצות הינו היעדר אלטרנטיבות לשימוש בכח לשם מניעת התקיפה. כך, אדם שיכול לברוח מאיום לא יחסה תחת סייג ההגנה העצמית, אם לא מימש את יכולתו לסגת מהמקום. כמו כן נקבע, כי עמדו לפני הנאשם שם אפשרויות נוספות כגון הצגת הסכין שאחז הנאשם בידו, ביד מורמת כלפי המנוח בלא לבצע את הדקירה.

גם בע"פ 20/04, אבי קליינר נ' מדינת ישראל, הדגיש בית המשפט העליון את חובת הנסיגה לפני השימוש בכח.

אין חולק שהנאשם לא חפץ במותו של המנוח וגם לא חפץ בתגרה. היוזם לאירוע הוא המנוח עצמו שדפק בפראות על דלת חנותו של הנאשם, וכאשר פתח הנאשם את הדלת תפס אותו המנוח בחולצתו, ועל כן הפעולה שביצע הנאשם של דחיפתו והדיפתו של המנוח אל מחוץ לחנות, סבירה ואינה מהווה מעשה פלילי מצדו.

אילו כבר בזמן האירוע הראשון של דפיקת המנוח על הדלת, פתיחת הדלת על-ידי הנאשם, תפיסתו של הנאשם ע"י המנוח בחולצתו והדיפתו של המנוח על-ידי הנאשם אל מחוץ לחנות, היה מתרחש האירוע האלים של הנפת האבן על-ידי המנוח והנפת גזע העץ על-ידי הנאשם, ניתן היה לראות במסכת זו כאירוע אחד שבמסגרתו פעל הנאשם מתוך הגנה עצמית כדי להגן על עצמו מפני סכנה מיידית ומוחשית של הכאתו באבן על-ידי המנוח הניצב ממש בצמוד אליו.

אולם, בענייננו, מדובר באירוע שיש לחלקו לשני שלבים:

השלב הראשון מתבטא בהדיפתו של המנוח אל מחוץ לחנות ע"י הנאשם. עד כאן פעל הנאשם כדין ואין לראות פסול בהתנהלותו. השלב השני הוא לאחר שהמנוח נהדף כבר אל מחוץ לחנות והיה אחוז בידי חבריו של הנאשם והובל אל מחוץ לסמטה, אל הרחוב. בשלב זה מתחיל החלק השני של האירוע, כאשר המנוח מרים אבן על מנת לאיים על הנאשם, כל זאת כאשר הוא נמצא עדיין ברחוב לפני הכניסה לסמטה, והנאשם, מצדו, עומד כשגזע העץ בידו וצופה במתרחש מפתח הסמטה אל הרחוב.

כזכור, המרחק בין פתח הסמטה לפתח החנות הוא כשני מטרים.

בשלב זה, כאשר רץ המנוח לעבר הנאשם כשידו מונפת ובתוכה אבן שמכוסה באגרופו של המנוח, דהיינו, אין היא גדולה ממידת האגרופ, הניף הנאשם בחוזקה את גזע העץ הכבד בידו, והנחיתו על ראשו של המנוח.

במסגרת תנאי ההגנה העצמית, כפי שנקבעו בפסיקת בית המשפט העליון ניתן לקבוע, כי הנאשם עמד בתנאי הראשון, שכן תקיפתו על-ידי המנוח הייתה שלא כדין, עמד גם בתנאי השני, שכן הנפתו של גזע העץ לצורך איום על המנוח כדי שלא יתקרב אל הנאשם הייתה התגוננות מפני סכנה מוחשית, גם התנאי השלישי של המיידיות מתקיים, וגם התנאי הרביעי כאשר אין לומר שהנאשם נכנס לאירוע כשהוא מביא בהתנהגותו הפסולה לתקיפה.

למרבה הצער, הנאשם לא עמד בתנאי החמישי שנקבע בפסיקה, לתחולתה של ההגנה העצמית, דהיינו, תנאי הנחיצות. כפי שנקבע בפסיקה, תנאי הנחיצות כוללים נחיצות איכותית כאשר אין בפני המתגונן כל חלופה אחרת, ונחיצות כמותית כאשר לא יכול היה לנקוט בכוח מועט יותר.

הנאשם לא עמד בתנאי הנחיצות, לא האיכותית ולא הכמותית.

באשר לנחיצות האיכותית, רק אם אין כל אלטרנטיבה אחרת רשאי המתגונן לנקוט באלימות כדי להדוף תקיפה. בפני הנאשם עמדה חלופה פשוטה וברורה והיא חזרתו לחנות. לא הייתה כל סיבה, כאשר המנוח הוצא כבר מהחנות אל הסמטה, ומהסמטה אל הרחוב, כי הנאשם יצא עם גזע העץ בידו אל פתח הסמטה המרוחק שני מטרים מהחנות, וימתין

משם למנוח.

הנאשם יכול היה, וחייב היה, לחזור אל החנות כאשר ראה שהאירוע האלים עדיין לא הסתיים, ולנעול בעדו את דלת הברזל בכניסה שניתן לנעול אותה מבפנים, ובכך היה מונע את אפשרות תקיפתו על-ידי המנוח.

גם בתנאי הנחיצות הכמותית לא עמד הנאשם, כאשר הנפת גזע עץ כבד על ראשו של המנוח איננה נקיטת כח סביר וניתן היה לנקוט באמצעי אחר כגון הנפתו של הגזע כדי לאיים על המנוח מבלי להנחית את בול העץ על ראשו של המנוח בתנופה חזקה, או להכות באמצעות העץ בחלק אחר בגופו של המנוח, ולאו דווקא בראשו.

גם בתנאי השישי לא עמד הנאשם. נדרש יחס ראוי בין הנזק הצפוי מפעולת המגן לבין הנזק הצפוי מהתקיפה. בענייננו, המנוח רץ לעבר הנאשם כשידו מונפת עם אבן בתוך אגרופו. מפעולה כזו לא נשקפה סכנת חיים לנאשם, לכל היותר הייתה צפויה לו פגיעה שתגרום לחבלה.

הנפת בול העץ בחוזקה על ראשו של המנוח חרגה מהפרופורציה הנדרשת, כאשר הנזק הצפוי מחבטה באמצעות בול עץ בראשו של אדם אינו משתווה לנזק שהיה צפוי לנאשם אילו הותקף על-ידי המנוח.

לאור זאת, לא ניתן לקבוע כי עומדת לנאשם טענה של הגנה עצמית.

טענתו השנייה של הנאשם היא כי לא התקיים היסוד הנפשי הנדרש לצורך הרשעה בעביר הריגה.

בע"פ 6294/11, פלוני נ' מדינת ישראל, פרשת אריק קרפ נקבע, כי על מנת שיתגבש היסוד הנפשי של עבירת ההריגה צריכה להתקיים מחשבה פלילית, לפיה, נדרשת מודעות לרכיבים העובדתיים של העבירה, ובפרט לאפשרות של גרימת התוצאה וכן כוונה או פזיזות בקשר לתוצאה זו.

הפזיזות באה לידי ביטוי בחזות מראש של התרחשות התוצאה האסורה כשלצדה אדישות לאפשרות לגרימת התוצאה או למצער קלות דעת ביחס אליה, כלומר, מודעות לאפשרות של גרימת התוצאה תוך תקווה שהיא לא תיגרם.

מבחן הפזיזות הוא מבחן סובייקטיבי, דהיינו, רק אם יוכח שהנאשם חזה בפועל, סיכון ממשי לקרבן, תתקיים מבחן הפזיזות.

יש צורך בחזות מצד הנאשם לגרימת התוצאה של גרימת מותו של אדם ואין די בחזות של אפשרות גרימה לחבלה גופנית בלבד.

הוכחת היסוד הנפשי של עבירת ההריגה יכולה להיעשות על סמך אמירותיו של הנאשם עצמו, אולם יכולים להתבסס גם על ראיות נסיבתיות חיצוניות כמו גם באמצעות חזקות ראיות עובדתיות המשקפות את ניסיון החיים והשכל הישר, כגון

חזקת המודעות הכללית. חזקה זו מורה כי אדם מודע בדרך כלל למשמעות התנהגותו, מבחינת טיבה הפיזי, קיום נסיבותיה ואפשרות גרימת התוצאה הטבעית שעשויה לצמוח ממנה.

בפסק הדין בפרשת **קרפ** נקבע כי על-פי הפסיקה באשר ליישומה של חזקת המודעות הכללית, עולה, כי בהתקיים מאפיינים מסוימים שלאורם נבחנת האלימות שגרמה לתוצאה הקטלנית, חזקה על נאשם שהיה מודע לתוצאה הקטלנית שגרמה התנהגותו, אף אם לא עשה שימוש בנשק חם אלא תקף את הקרבן באמצעות ידיו או רגליו או באמצעות נשק קר.

הפסיקה קבעה את המאפיינים שעליהם נמנים נקיטת אלימות חמורה והפעלת אלימות כלפי איברים ואזורים רגישים בגוף כגון ראש, עורף, צוואר ופלג גוף עליון.

כאשר הניף הנאשם בול עץ באורך מטר ובעובי שבין 6 ל-9 ס"מ והנחיתו בחוזקה על ראשו של המנוח, הרי צפה בפועל תוצאה קטלנית וחזה שכתוצאה מהחבטה יגרם מותו של המנוח עקב חבלת ראש.

גם מממצאי חוות הדעת הפתולוגית **ת/12** ניתן ללמוד על עוצמת המכה, כאשר נגרמה בצקת מוחית ממושטת, שבר באזור המצח והרקקה משמאל, פצעי קרע בקרקפת ודימום תת-עכבישי באזור עורפי.

מותו של המנוח נגרם מנזק חמור למוח בעקבות מכה בראש והחבלה גרמה לנזק ממושט במוח שגרם להתנפחותו ולהתפתחות בצקת מוחית.

השבר שנמצא בצד שמאל של הגולגולת ומתמשך בין כיפת הגולגולת לבסיסה נגרם מהמכה שגרמה לו פצע בקודקוד. לא ניתן היה לשלול שנגרם גם ממכה נוספת.

ניתן אפוא לקבוע, כי הנאשם חזה בפועל את התוצאה של גרימת מותו של המנוח כתוצאה מחבטה חזקה באמצעות בול עץ כבד בראשו של המנוח, ועל כן גם היסוד הנפשי הנדרש לעבירת הריגה התקיים בענייננו כאשר הייתה מצד הנאשם מודעות לאפשרות גרימת התוצאה הקטלנית, והיסוד הנפשי שהתקיים הוא יסוד של פזיזות שבא לידי ביטוי בחזות מראש של התרחשות התוצאה האסורה לצד אדישות לאפשרות גרימת התוצאה או לפחות קלות דעת ביחס אליה, דהיינו, מודעות לאפשרות של גרימת התוצאה תוך תקווה שהיא לא תיגרם.

מדובר באירוע מצער שהנאשם לא התכוון אליו והוא נגרר אליו שלא בטובתו ועקב יוזמתו של המנוח, אולם, למרבה הצער, לא נקט הנאשם באמצעים שיכול היה לנקוט, בפרט לא מילא אחר חובתו לסגת ולחזור מהסמטה אל החנות ולנעול מאחוריו את דלת הברזל של החנות, ובכך למנוע את המשך התקרית האלימה.

גם החבטה שחבט הנאשם בראשו של המנוח באמצעות גזע העץ הכבד לא עמדה ביחס ישר לסכנה שהייתה צפויה לו עקב תקיפתו האפשרית על-ידי המנוח. הכח שהופעל חרג מהמידה הסבירה הדרושה להגנה עצמית. לפיכך, כאמור, לא

עומדת לנאשם טענה של הגנה עצמית, וביצוע המעשה של החבטה בראשו של המנוח באמצעות בול העץ נעשה מתוך מודעות לאפשרות גרימת מותו של המנוח ובכך מולא גם היסוד הנפשי הנדרש לצורך הרשעה בעבירת הריגה.

מאחר שלא עומדת לנאשם כל טענת הגנה, אני קובע כי הוכחו כל יסודות העבירה שיוחסה לנאשם בכתב האישום, ואני מרשיעו בביצוע עבירת הריגה לפי סעיף 298 לחוק העונשין, התשל"ז - 1977, כפי שיוחסה לו בכתב האישום.

ניתנה והודעה היום, כ"ז חשוון התשע"ו, 09 נובמבר 2015, במעמד הצדדים

צבי גורפינקל, שופט בכיר